

Pla d'acció: Centres educatius en línia

/L4
Orientacions
per a l'educació
digital

/L4 Orientacions per a l'educació digital

/ Visió global

/ Organització i planificació del **centre educatiu**

- Entorns virtuals d'aprenentatge
- La comunicació amb alumnat i famílies

/ La tasca **docent**: Recursos per la docència i activitats d'aprenentatge

- Recursos i continguts per la docència
- Activitats d'aprenentatge. Disseny i implementació.
- Seguiment i suport de l'**alumnat**

/ **Formació, suport i assessorament**

/ Visió global

#centreseducatiusenlínia

El **Pla d'Educació Digital de Catalunya 2020-2025**, presentat el darrer mes de desembre, posa en relleu la necessitat de millorar i impulsar la **competència digital de l'alumnat, els docents i els centres**. Els centres digitalment competents són centres en els que l'aprenentatge té com a eix estructural un entorn virtual d'aprenentatge, que reflecteix l'essència del propi **projecte educatiu de centre (PEC)**, i aquest fet es manifesta en l'**estratègia digital de centre**.

L'**aprenentatge en línia** es basa en estructurar un suport digital, preferiblement un entorn virtual d'aprenentatge, que articula programacions, propostes didàctiques, informacions... amb la mirada pedagògica del centre, facilitant el seguiment tant en l'aprenentatge a l'aula com pel seu seguiment des de fora del centre.

Aquest document pretén ser una primera aproximació a la visió pedagògica dels entorns virtuals d'aprenentatge i un full de ruta per l'articulació de nous materials i propostes formatives. En aquest document es fa referència a:

- Organització i planificació del centre educatiu: Entorns virtuals d'aprenentatge i comunicació amb alumnat i famílies.
- La tasca docent: Recursos per la docència i activitats d'aprenentatge. Recursos i continguts per la docència, activitats d'aprenentatge, seguiment i suport de l'alumnat.
- Formació, suport i assessorament per tal d'acompanyar aquesta **transformació pedagògica i digital**.

/ Organització i planificació del centre educatiu

"El valor afegit en el futur basat en la informació i els coneixements serà un entorn d'aprenentatge que desenvolupa i afavoreix l'habilitat de pensar i aprendre col·laborativament."

Garrison i Anderson (2005)

Entorns virtuals d'aprenentatge

Els entorns virtuals d'aprenentatge (EVA) són espais de trobada i de comunicació a Internet on té lloc l'ensenyament i l'aprenentatge. Aquests entorns contenen tot un seguit de funcionalitats que es poden utilitzar de manera coordinada:

- Funcionalitats de comunicació: fòrums, xats, missatgeria...
- Funcionalitats per facilitar l'aprenentatge: recursos (enllaços a fitxers o a pàgines web, presentacions...) i activitats diverses.
- Funcionalitats d'organització i gestió: calendari, agenda, tauler de notícies...
- Funcionalitats pel seguiment i l'avaluació: informes d'activitat, qüestionaris, taules de qualificacions...

Els EVA no són una substitució de l'aprenentatge presencial, sinó un complement del procés d'ensenyament, proporcionant processos complementaris als que es duen a terme a les aules i afavorint l'assoliment de la competència digital de l'alumnat. A la vegada permeten fer un seguiment del progrés dels alumnes recollint les seves produccions digitals i una personalització de les activitats d'ensenyament aprenentatge.

Punts forts /oportunitats	Punts febles /reptes
Capacitat d'actualització constant de l'entorn. L'estudiant adquireix un paper actiu. No hi ha límits de temps i espai. Possibilita la personalització de l'aprenentatge i el treball transversal.	L'absència de referències físiques, pot generar entorns virtuals freds i distants. Requereix conèixer el llenguatge virtual i tenir estratègies comunicatives per a optimitzar l'intercanvi. Es necessita una competència digital mínima. Requereix un alt grau de responsabilitat i autonomia. Requereix unes infraestructures mínimes: dispositiu tecnològic i connectivitat.

Els EVA més utilitzats: [Moodle](#), [Google Classroom](#), [Microsoft Teams](#)...

La comunicació amb alumnat i famílies

La comunicació és el procediment pel qual transmetem i rebem dades, idees, opinions i actituds per aconseguir la comprensió i acció. Etimològicament prové del llatí *communicare* que es tradueix com: “Posar en comú, compartir algo”.

L'educació en línia ens porta a plantejar-nos com cal que siguin algunes comunicacions entre docents, alumnat i, possiblement, famílies.

Tot acte comunicatiu necessita disseny, seguiment i retorn. El primer pas serà marcar-nos un objectiu per qual és necessari establir la comunicació.

Les comunicacions es poden realitzar de forma síncrona o asíncrona; el més habitual és que siguin asíncrones, facilitant així els ritmes de treball i els horaris de tot l'alumnat.

Decidir els canals i formes de comunicació:

Canal	Aplicació	Temps
Publicació en web, EVA, canals de telegram unidireccionals...	Missatge estàtic unidireccional del qual no es preveu retorn	Asíncrona
Correu electrònic	Comunicació puntual i directa a una persona o grup de persones.	
Fòrums / xat	Debat i resolució de dubtes.	
Videoconferència i/o webinar	Comunicació a temps real per promoure la participació amb vincles més emocionals i/o per resoldre dubtes que requereixen compartir imatges en temps real.	Síncrona

Un Entorn virtual d'aprenentatge ens permet la integració i centralització de tots els serveis i recursos, per tant facilita la feina i productivitat dels docents i de l'alumnat.

/ La tasca **docent**: Recursos per a la docència i activitats d'aprenentatge

L'educació en línia suposa un canvi de rols, responsabilitats i funcions tant dels docents com de l'alumnat. El docent té dues tasques fonamentals: el disseny i l'acompanyament.

L'educació en línia no pot ser una traducció directa de les activitats que es duen a terme a les aules, ja que l'entorn virtual necessita i permet procediments diferents. Per exemple, la participació en un fòrum pot afavorir que l'alumnat amb dificultats per a l'expressió oral pugui fer sentir la seva veu a la vegada que incentiva la reflexió abans d'exposar el propi punt de vista.

Recursos i continguts per la docència

Com a docents, si es vol transformar els nostres materials pensats per l'educació presencial per compartir i aprendre en línia, és important revisar:

- La forma com que comuniquem les tasques
- La metodologia a seguir
- El format i/o suport del recurs
- El seguiment de l'avaluació
- El format i característiques del resultat esperat de les tasques

Si el que pretenem és fer una nova proposta, podem seguir les fases de disseny i implementació del Model ADDIE.

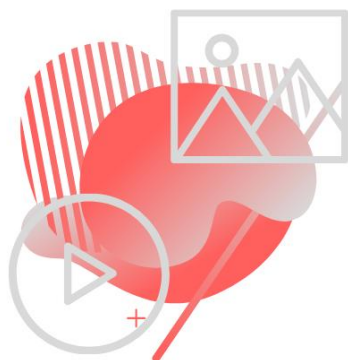
Anàlisi	Alumnat - Context - Necessitats - Competències - Àmbits
Disseny	Elaboració de la proposta didàctica: planificació, objectius, avaluació i recursos necessaris (comunicació, tasques,...)
Desenvolupament	Elaboració del material del docent i de l'alumnat (i/o famílies) i configuració de l'EVA.
Implementació	Facilitar i acompanyar el procés d'aprenentatge amb avaluació formativa i formadora
Avaluació	Recull de propostes de millora de les diferents etapes.

Les eines que disposen els entorns virtuals d'aprenentatge ens poden facilitar la creació i publicació de recursos encaminats a resoldre les nostres necessitats a l'hora d'establir la docència en línia.

Activitats d'aprenentatge. Disseny i implementació.

Els entorns virtuals d'aprenentatge ens poden facilitar la creació d'activitats d'aprenentatge amb les seves pròpies eines o bé incorporar i referenciar elements externs.

Per tal de poder motivar el nostre alumnat i poder arribar de diferents maneres a les diferents formes d'aprendre del nostre alumnat, és important diversificar els formats que utilitzarem amb el nostre alumnat:

- El text comunicatiu cal que sigui adequat a la competència lectora de l'alumnat. En cas contrari suposarà una barrera inicial i un possible abandonament, en l'educació en línia, aquest element, és clau.
- Els qüestionaris ens poden facilitar la recollida endreçada i la retroacció automàtica d'informació (També amb eines externes com [Quizizz](#))
- Incorporar àudio, i/o vídeo, ens facilita comunicar vivències, conferències en diferents idiomes ([BBC Learning](#), [TED Talks](#)), fets, processos, accions, música, espais, notícies, animacions... També podem incorporar recursos de vídeo amb activitats integrades ([Edpuzzle](#))
- Incorporar mapes mentals i esquemes ens pot proporcionar una anàlisi més procedimental, lògica i estratègica ([Bubbl.us](#))
- Incorporar comunicacions infogràfiques, imatges i formats gràfics creatius ens permetrà comunicar d'una forma més amable i propera. ([Piktochart](#), [Canvas...](#))

Per tal d'assegurar l'accessibilitat de tot el contingut, serà necessari que tota la informació vingui acompanyada de text, àudio i vídeo en funció de les necessitats del nostre alumnat.

Educar la mirada i donar exemple, és part de la tasca com a docents. Comunicar i dissenyar activitats variades, adequades i competencials, impulsaran un aprenentatge més significatiu i un retorn com a docents més interessant.

Per tal de generar activitats podeu consultar recursos i models en el següent [enllaç](#).

Seguiment i suport a l'alumnat

El repte com a docent, és avaluar per a què l'alumnat pugui aprendre i es mantingui connectat a l'aprenentatge. A continuació, es mostren possibles actuacions que es poden portar a terme per tal de donar resposta a l'avaluació formativa.

<u>El decàleg de l'avaluació formativa XCB</u>	Centres educatius en línia
1. Compartir amb l'alumnat els objectius educatius i comprovar que se'ls han fet seus.	Compartir al principi del mòdul/curs els objectius a assolir i/o si s'escau un debat amb un fòrum per consensuar.
2. Compartir amb l'alumnat els criteris d'avaluació i comprovar que se'ls han fet seus.	Co-dissenyem amb ells la proposta mitjançant un entorn que ens pot permetre un treball col·laboratiu , com pot ser Padlet, document de drive... Fer ús de rúbriques en el procés d'avaluació de les activitats i compartir-les amb els alumnes permet fer-los participants del propi procés d'avaluació.
3. Anticipar un guió o estructura de les sessions i revisar-lo constantment amb l'alumnat per ajudar-lo a situar-s'hi.	Aprofitar les estructures i possibilitats dels EVA. Exemple: els mòduls es poden destacar i/o ocultar, podent donar visibilitat sols d'aquelles parts que estem treballant o que ens són interessants en aquell moment.
4. Dedicar temps perquè l'alumnat anticipi i planifiqui les accions necessàries per resoldre tasques (individualment o en grup).	Llancem preguntes per a la reflexió en els fòrums. Compartir planificacions en els calendaris compartits o en eines de planificació.
5. Incentivar la intervenció de tot l'alumnat formulant bones preguntes perquè verbalitzin els aprenentatges, alhora que es comprova el seu progrés.	Els fòrums o una videoconferència poden ser un bon recurs per tal de compartir, participar, aprendre entre iguals, resoldre dubtes i acompanyar. Activar l'opció de compleció de les activitats permet tenir una visualització del progrés de tot l'alumnat.

<p>6. Incentivar la discussió i posada en comú entre l'alumnat a l'inici, durant i després d'una tasca per ajudar a l'autoregulació.</p>	<p>Facilitem informació/o no, en funció dels diferents ritmes d'aprenentatge, és una decisió que cal prendre en funció del que interessi més. Les wikis permeten una aportació col·laborativa de l'alumnat al voltant d'un tema i poden incentivar la discussió i recollir diferents punts de vista al voltant d'una tasca.</p> <p>Les tasques ens permeten diversificar les activitats en funció dels objectius que ens marquem, generant grups d'alumnes als quals assignarem es tasques que creiem més convenients.</p>
<p>7. Promoure l'auto i co-avaluació de determinades tasques de forma regular, com una manera de conscienciar l'alumnat del seu punt de partida i del seu progrés cap a l'assoliment dels objectius.</p>	<p>Publicar les propostes i resultats de l'alumnat ens pot permetre la coavaluació i el feedback entre l'alumnat. Serà molt interessant incorporar aquest tipus de dinàmiques al llarg del procés d'aprenentatge.</p> <p>Les rúbriques compartides amb els alumnes a l'inici del procés han de permetre l'autoavaluació.</p>
<p>8. En finalitzar un tema, i abans de qualsevol activitat d'avaluació, dedicar un temps a recapitular, tot comprovant el grau d'assoliment dels aprenentatges.</p>	<p>En els EVA es poden publicar i fer servir rúbriques per diagnosi i avaluació, podeu incorporar rúbriques com les de la XCB</p>
<p>9. Dissenyar activitats diverses per avaluar aprenentatges funcionals i contextualitzats. En aquestes activitats s'han d'aplicar coneixements apresos en situacions que no reproduïxin literalment les treballades a l'aula.</p>	<p>L'EVA no té límits, podem compartir amb l'alumnat diverses altres situacions i propostes, en el mateix format o diferent, i que es poden recollir en diferents formats o amb el mateix. Les possibilitats són infinites. Podem duplicar i modificar els propis recursos generats per docents. Podem crear nous grups de treball en base als diferents ritmes d'aprenentatge, per tal de consolidar, o anar més enllà.</p>
<p>10. Fer un retorn de resultats individualitzat i amb prou comentaris orals i/o escrits per a la millora.</p>	<p>Aquest retorn es pot fer mitjançant un informe final que es pot lliurar mitjançant missatge directe en finalitzar tot el procés, i si s'escau es pot reforçar amb una videoconferència individual.</p>

/ Formació, suport i assessorament

Ús responsable d'internet

Docents, alumnat i famílies, incorporen un bon ús de les eines i recursos i la publicació de continguts en webs i xarxes socials, en compliment de la normativa de protecció de dades i propietat intel·lectual. Més informació en el document /L5 Ús responsable d'Internet.

Entorns virtuals d'aprenentatge

Aquestes pàgines proporcionen suport, informació i formació relacionada amb entorns d'aprenentatge. Tot i que des del Departament d'Educació es proporciona a tots els centres educatius de Catalunya el sistema operatiu Linkat i un entorn virtual basat en Moodle (Àgora i Eix), així com el suport per a la seva gestió, els centres, en funció de la seva autonomia, poden optar per fer ús d'altres plataformes. S'han recollit en aquest apartat les més freqüents.

Moodle	Google Classrooms	Microsoft Teams
------------------------	-----------------------------------	---------------------------------

També es poden consultar diferents videotutorials adreçats a docents i alumnat en el següent [enllaç](#)

Webinars #Claustreobert

Claustre obert és un nou espai que dóna veu a la comunitat educativa de centres de tot el territori català per a compartir les respostes educatives que s'estan donant en aquest escenari extraordinari que estem vivint, en línia amb el Pla d'acció de Centres educatius en línia. Podeu consultar la [programació](#) i [els webinars](#)

Assessorament

Per tal de rebre un assessorament específic i compartir amb altres docents dubtes, existeix el [fòrum de suport EIX](#), el [fòrum de suport Àgora-Moodle](#) i les [preguntes freqüents](#).

Així mateix, els referents territorials dels centres educatius són el punt d'atenció proper per tal de rebre suport concret.

Formació

1. Respecte a Moodle

- [Suport a l'administració dels nous espais Moodle a l'entorn Eix](#) Aquest espai inicial de suport a l'administració dels nous Moodles us presenta de forma detallada com poder configurar de forma ràpida els espais de centre.
- [Suport inicial al treball amb Moodle](#) Aquest espai pretén ser un suport senzill i àgil per als docents a l'hora de gestionar i crear els seus cursos Moodle, partint des de les primeres passes.
- [Materials de consulta sobre Moodle](#) Informació sobre l'ús d'aquesta plataforma d'aprenentatge, a l'hora de generar cursos, crear o penjar recursos, activitats i fitxers, eines per a l'avaluació, personalització del lloc, crear i afegir usuaris, establir la comunicació...
- [Aula d'autoaprenentatge: Moodle](#) Curs d'autoaprenentatge sobre l'entorn Moodle, aprendre sobre Moodle pas a pas.
- [Taller obert sobre Moodle](#) Taller obert de 4 mòduls pensat per descarregar en local al Moodle del centre i fer una formació dirigida pel responsable de la plataforma a la resta dels companys i companyes. Conté anotacions dirigides al formador.
- [Exemples de cursos Moodle i plantilles](#) Aquest entorn Moodle recull cursos d'exemple que serveixen de model i, a més, poden ser descarregats i instal·lats al propi Moodle de centre. Pretén proporcionar als docents orientacions sobre com treballar amb els alumnes i exemplificar les possibilitats. Així mateix, conté dos cursos on estan recollides les possibilitats d'ús més corrents de Moodle que poden ser descarregats i instal·lats com a plantilles.

2. Respecte a Classroom

- [Materials sobre Classroom a l'Ateneu](#) Materials de formació sobre Classroom a la plataforma Ateneu.

- [Recomanacions per a l'ús de Meet](#) Recull de recomanacions sobre l'ús de Meet per dur a terme videoconferències i presentacions. Espai web realitzat pel ST de Catalunya Central.

3. Respecte a Microsoft Teams

- [Treball en remot amb Office365](#) Pàgina web que recull recursos per treballar en línia emprant Office365.
- [Primeres passes amb Teams](#)
- [Guia pas a pas de Teams](#)

4. Videotutorials i webinars [Centres en línia](#)